خیرات و نذورات

نـذر صحیح

س۱۸۸. مردم همیشه مخصوصاً در ایام محرم و سوگواری اهل بیت (علیهم السلام) نذورات زیادی می کنند، نذر شرعی باید چه شرایطی داشته باشد؟

ج. برای انعقاد نذر شرعی باید شرایط ذیل مراعات شود:

صیغه ی نذر را – به زبان عربی یا ترجمهی آن – به زبان جاری کند، مثلا بگوید «برای خدا برعهده ی من است که اگر فلان حاجتم برآورده شد، روز عاشوراء مجلس روضه برپا کنم.»

چیزی را که نذر میکند انجام دهد یا ترک کند، باید از جهتی رجحان داشته باشد، پس چنانچه بجا آوردن و ترک آن مساوی باشد، نذر صحیح نیست.

کاری را نذر کند که انجام آن برایش ممکن باشد.

نذر کننده باید مکلف و عاقل باشد و با اختیار نذر کند.

اگر زن به همراه شوهرش باشد بنابر احتیاط واجب با اذن شوهر نذر کند، اگر چه در مورد اموال خودش نذر کند.

س۱۸۹.

امکان نداشتن عمل به نذر

س۱۹۰. اگر کسی به خاطر ضعف مالی توانایی انجام نذر را نداشته باشد، آیا قرض و وام گرفتن برای ادای آن لازم است؟

ج. اگر مشقت ندارد باید قرض کند.

س۱۹۱. اگر کسی نذر کند که در فلان روز روزه بگیرد اما به خاطر مریضی یا ضعف بدنی روزه گرفتن در آن روز زحمت و مشقت زیاد داشته باشد، وظیفه چیست؟ آیا باید در وقت دیگری که امکان روزه گرفتن برایش وجود دارد، روزه بگیرد؟

ج. باید قضای آن را به جا آورد.

س۱۹۲. کسی که نذر کرده در روز تاسوعا و عاشورا روزه بگیرد، اگر بعداً بفهمد که روزه گرفتن در روز عاشورا مکروه است، آیا نذرش صحیح بوده و عمل به نذر واجب است؟

ج. اگر با شرایط شرعی نذر کرده، عمل به نذر واجب است.

س۱۹۳. اگر زنی نذر کرده ده روز پشت سرهم روزه بگیرد و در این ده روز صد رکعت نماز بخواند و مسجد محله را تمیز کند، اگر در زمان عمل به نذر عادت ماهانه شود، نسبت به نذر خود چه وظیفه ای دارد؟

ج. اگر نذر زمان معینی دارد در مورد روزه و بنابر احتیاط واجب در مورد نماز باید بعداً قضا کند ولی نظافت مسجد قضا لازم ندارد. ولی اگر نذر زمان معینی ندارد باید در زمان دیگر بجا آورد.

س۱۹۴. اگر کسی نذر کند که چهل روز پشت سر هم مجلس روضه یا ختم قرآن در منزل خود برگزار کند، در صورتی که نتواند ۴۰ روز را پشت سر هم برگزار کند، آیا می تواند به هر مقدار از این چهل روز را توانایی دارد بجا آورد؟

ج. در فرض سوال که نمیتواند طبق نذر عمل کند تکلیفی ندارد.

س۱۹۵. اگر در یک مسجد یا یک حسینیه چند نفر همزمان نذر روضه داشته باشند و با توجه به محدود بودن زمان و وجود روضه های زیاد آیا می توان به نیت نذر روضه چند نفر یک مجلس روضه را برگزار کرد؟

ج. در فرض سوال اگر صیغه ی نذر نخوانده باشند، مانع ندارد، اما اگر صیغه ی نذر خوانده باشند و قصد هر یک روضه ی مستقلی بوده است، هر کدام بتواند طبق نذر عمل کند واجب است و اگر نتواند طبق نذر عمل کند، تکلیفی ندارد.

س۱۹۶. آیا نذر کردن شمع برای شام غریبان حضرت اباعبدالله (علیه السلام) صحیح است؟

ج. در حال حاضر که روشنائی اماکن مذهبی با برق تأمین می شود نذر شمع وجهی ندارد و شرعاً صحیح نیست.

عوض کردن نذر

س۱۹۷. بعضی از مردم وقتی نذر می کنند صیغه نذر را چه به عربی یا غیر عربی نمی خوانند و فقط نیت انجام آن را می کنند، آیا می توانند زمان و مکان نذر یا حتی نوع آن را تغییر دهند؟

ج. در فرض سؤال تغییر و تبدیل مانعی ندارد.

س۱۹۸. اگر شخصی برای عزاداران امام حسین (علیه السلام) گوسفندی نذر کند، آیا می تواند پول آن را به فقیر بدهد یا با کمک چند نفر یک گاو بخرند و قربانی کنند؟

ج. اگر صیغه نذر را خوانده باید مطابق آن عمل کند و الاّ مانعی ندارد.

س۱۹۹. نذورات و احساناتی که مردم می دهند گاهی محدود به مصرف آن در روزهای خاصّی مثل تاسوعا و عاشورا می کنند اگر پول و غذا اضافه بماند آیا می توان در جای دیگر یا روزهای آینده استفاده کرد؟

ج. باید پول یا غذا را به صاحبش برگردانند یا برای استفاده در مکان یا روزهای دیگر اجازه بگیرند و اگر برگرداندن یا اجازه گرفتن ممکن نیست، باید در نزدیکترین مورد به نیت نذر کننده و اهداء کننده مصرف شود.

فراموش کردن نذر

س۲۰۰. اگر کسی نذر کرده ولی خصوصیتی از نذرش مثل مقدار، محل و زمان ادای آن را فراموش کند، چه تکلیفی دارد؟

ج. چنانچه نذر صحیح منعقد شده باشد بنابر احتیاط واجب در صورت محدود بودن موارد احتمال، و نداشتن عسر و حرج، همه آنها را انجام دهد.

س۲۰۱. کسی یقین دارد نذر کرده، ولی فراموش کرده چه چیزی را نذر کرده است، چه وظیفه ای در قبال نذر خود دارد؟

ج. چنانچه نذر صحیح منعقد شده باشد بنابر احتیاط واجب در صورت محدود بودن موارد احتمال، و نداشتن عسر و حرج، همه آنها را انجام دهد.

س۲۰۲. اگر کسی شک کند که اصلاً نذر کرده است یا نه؟ یا نذری که کرده به صورت شرعی بوده یا نه، چه تکلیفی دارد؟

ج. تکلیفی ندارد.

مصرف نذر

س۲۰۳. از محل نذورات و هدایای مردمی لوازمی از قبیل دیگ، ظروف و وسائل پذیرایی جهت استفاده در حسینیه خریداری شده است و ما اطمینان داریم اکثر افراد نذر کننده صیغه شرعی نذر را نمی دانند و نخواندهاند، آیا استفاده از وسائل مذکور در خارج از حسینیه برای استفاده شخصی مثل عروسی و مجالس ترحیم در قبال پرداخت پولی جهت کمک به حسینیه، جایز است؟

ج. جایز نیست، مگر اینکه رضایت اهداء کنندگان را احراز کنند.

س۲۰۴. پول، قربانی و دیگر کالاهایی که مردم برای هیئت عزاداری و حسینیه نذر می کنند، آیا مسئولین حسینیه و هیئت می توانند با توجه به نیاز های ضروری دیگر، بخشی یا همه گوشت قربانی را فروخته و در هزینه های هیئت و حسینیه یا در جاهای دیگر مثل کمک به مستمندان مصرف کنند؟

ج. نذورات و هدایای هیئت باید در همان جهتی که نذر کننده یا هدیه کننده گفته و نیت کرده، مصرف شود.

س۲۰۵. افرادی برای احسان دادن در هیئت عزاداری برنج و گوشت نذر کردهاند اگر برنج بیشتر از گوشت باشد آیا می توان مقدار اضافی برنج را فروخت و گوشت یا وسایل مورد نیاز احسان را تهیّه کرد؟

ج. نذورات و هدایا باید در همان جهتی که نذر کننده یا هدیه کننده گفته و نیت کرده، مصرف شود. و اگر شخص نذر کننده صیغه شرعی نذر را نخوانده باشد می توان با اجازه او کالای نذری را تعویض کرده و یا در امور دیگر مصرف کرد.

س۲۰۶. جمع آوری نذورات با استفاده از عَلَم گردانی یا گهواره گردانی چه حکمی دارد؟ تکلیف پول هایی که از این راه بدست آمده، چیست؟

ج. اشکال ندارد و باید در امور مربوط به مجلس روضه مصرف شود.

وظیفه ورثه نسبت به نذر میّت

س۲۰۷. اگر شخصی در زمان حیات خود نذری کند، آیا بعد از فوت او بر ورثه واجب است به آن نذر عمل کنند؟

ج. موارد مختلف است. اگر نذر کرده مالی را در راه خدا بدهد، چنانچه قبل از دادن آن مال در راه خدا از دنیا برود باید آن مال را ورثه در راه خدا بدهند.

تبرک جستن از نذری

س۲۰۸. برخی اعتقاد دارند خوردن غذای نذری ثواب دارد آیا این اعتقاد از نظر شرعی صحیح است؟

ج. استحباب آن ثابت نیست البته اگر برای اهل بیت علیهم السلام نذر شده باشد از باب انتساب به آن بزرگواران و به قصد تبرک مطلوب است.

س۲۰۹. نذورات و احسان هایی که برای اهل بیت (علیهم السلام) می دهند، آیا تبرک جستن از آنها برای شفای بیمار و مانند آن جایز است؟

ج. اشکال ندارد.

استفاده از نذرهای مشکوک

س۲۱۰. در ایّامی مثل ماه محرّم، افراد زیادی نذری می دهند اگر نسبت به حلال و حرام الهی بی مبالات باشند یا دارای درآمد حرامی باشند و یا اهل خمس نباشند، آیا می توان از نذری های آنها استفاده کرد؟

ج. اگر یقین به حرام بودن نذری که استفاده میکند ندارد، استفاده اشکال ندارد.

خرافات و نذر

س۲۱۱. در بعضی مناطق درخت هایی وجود دارد که برخی از مردم اعتقاد خاصی به آنها دارند و آن درخت ها را مقدس می دانند، برای حاجت گرفتن و شفا یافتن مریض، برای آن نذر می کنند یا نخ و تکه پارچه هایی به آن گره می زنند و عدّه ای درختان مزبور را متعلق به اهل بیت (علیهم السلام) می دانند، آیا این نوع اعتقاد و رفتارها صحیح است؟ سوزاندن و یا از بین بردن چنین درختانی به عنوان مبارزه با خرافات چه حکمی دارد؟

ج. باید از اعتقادات و رفتارهای که مستند به دلیل شرعی یا عقلی صحیحی نیست، اجتناب شود و وظیفه ی شما آگاه کردن دیگران و ارشاد و نهی زبانی است.

س۲۱۲. بعضی از مردم اعتقاد دارند هر کار خیری را که در خواب ببینند یا حتی دیگران برای او ببینند باید طبق آن عمل کنند، مثلاً اگر در خواب قربانی می کنند یا مجلس روضه برگزار کرده اند حتماً باید در عالم بیداری طبق آن عمل کنند، آیا این اعتقاد و عمل کردن طبق این خوابها صحیح است؟

ج. خواب حجت شرعی نیست و انسان باید به وظایف شرعی خود عمل کند و رضایت خدا و اهل بیت علیهم السلام را جلب نماید. و اموری از قبیل قربانی کردن و برگزاری مجلس روضه امور پسندیده و مستحبی هستند که به خاطر خواب دیدن واجب نمی شوند.